

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Suomen kansainvälinen ja kansallinen ilmastopolitiikka ja tulevaisuuden näkymät

Kuntaliitto 23.11.2018

Olli-Pekka Pietiläinen, Pirkko Heikinheimo YM

Kansainvälinen ilmastopolitiikka

Pariisin sopimus 2015

Väliarviointit 5 vuoden välein vuodesta 2023 alkaen

Vahvistaa maailmanlaajuisia toimia

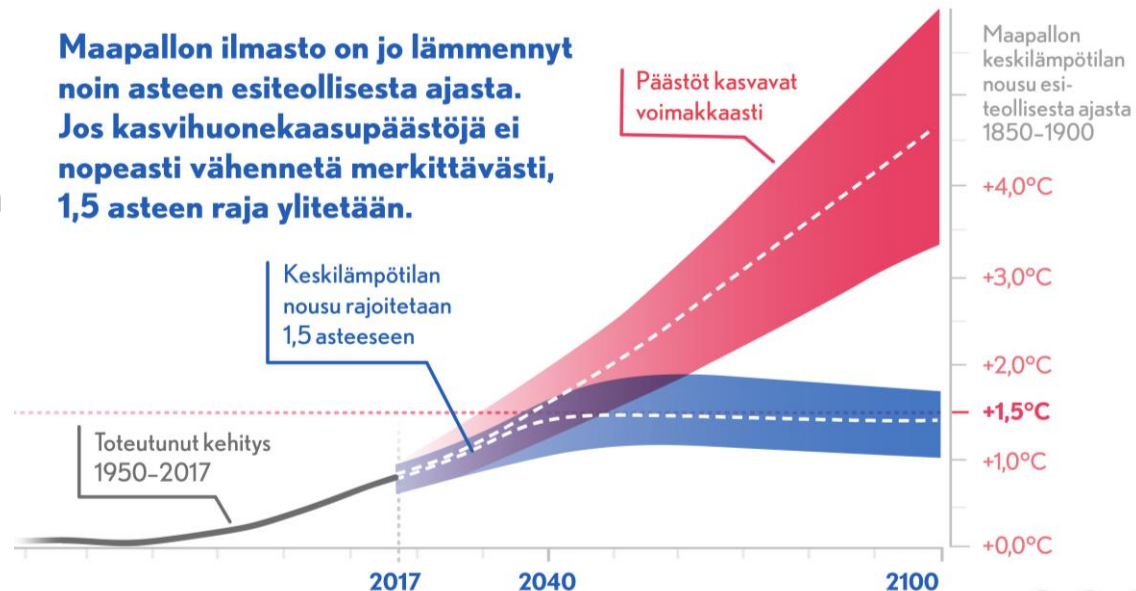
- lämpötilan nousu selvästi alle 2°C → 1,5°
- sopeutumiskyky ja ilmastokestävyys
- rahoitusvirrat kohti vähähiilistä kehitystä

Kaikilta mailta lisääntyviä toimia

- päästöjen vähentäminen
- ilmastomuutokseen sopeutuminen
- ilmastorahoituksen lisääminen
- teknologian kehittäminen ja siirtäminen
- toimintavalmiuksien vahvistaminen
- läpinäkyvyyden lisääminen

Nyt tarvitaan isompaa vaihdetta silmään!

- Pariisin sitoumukset eivät riitä
- Osapuolet joutuvat miettimään mitä tehdä – entistä nopeampia ja suurempia päästövähennyksiä tarvitaan
- Nykyisten päätösten ripeä toimeenpano on tärkeää

Pohjautuu IPCC:n 1,5 asteen raportin tuloksiin. © Ilmatieteen laitos ja ympäristöministeriö, 2018. Ilmasto-opas.fi.

Hallitusten muistilista

- Vahvistettava hiilen päästöhinnointelua
- Tuotava esiin ilmatoriskit
- Nopeutettava kestäviä infrainvestointeja
- Valjastettava yksityinen sektori ja innovaatiot moottoreiksi
- Rakennettava ihmislähtöinen lähestymistapa → hyötyjen jako ja oikeudenmukaisen siirtymän varmistaminen

Neuvottelut tärkeitä, mutta ilmastotoimien eteneminen vielä tärkeämpää!

EU:n ilmastopolitiikka

EU:n 2030 energia- ja ilmastopaketti: tavoitteena vähintään -40 % päästövähennys verrattuna 1990 tasoon

• Päästökauppadirektiivi: -43 % vuoteen 2005 verrattuna• Taakanjakoasetus: -30 % vuoteen 2005 verrattuna (jakautuu kansallisiin päästövähennystavoitteisiin)• LULUCF-asetus: no debit rule• Kaikkien uudelleentarkastelu 2024	• Uusiutuvan energian direktiivi (REDII): 32 % osuus• Energiatehokkuusdirektiivi: 32,5 % tavoite• Tavoitteiden riittävyyden uudelleentarkastelu

Maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous - LULUCF

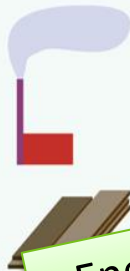
- Pariisin sopimuksen tavoitteena hiilineutraaliteetti 2050 jälkeen
 - Nielujen ja päästöjen tasapaino
 - 1,5 asteen tavoite edellyttää tasapainoa jo 2050
- Maankäyttösektori sisällytetty ilmastopolitiikan piiriin LULUCF-asetuksella
 - Miten hiilinielut sekä metsien ja maankäytöstä aiheutuvat khk-päästöt huomioidaan EU:n ilmastotavoitteissa vuoteen 2030 saakka?
 - Jäsenmaatasolla maankäyttösektorin päästöjen ja nielujen tulee olla vähintään tasapainossa
 - Maakohtainen metsätalouden vertailutaso määritetään 2019
- Suomen tavoitteena hiilineutraalius vuonna 2045
 - Suomen nettonielu oli -27 Mt CO₂ vuonna 2017
 - Metsä suurin hiilinielu, viljelysmaa merkittävin hiilidioksidin lähde
 - Puuston hiilinielu vaihtelee vuosittain huomattavasti hakkuumäärien mukaan

Kansallinen ilmastopoliitikka

”Pelipalikat”: päästökauppasektori, taakanjakosektori ja LULUCF

1.

Päästökauppa

sähkön- ja kaukolämmöntuotanto
metallien jalostus
...isuus, lentoliikenne
ja rakennustuoteteollisuus

Energia- ja ilmastostrategia (TEM)

2.

Ei-päästökauppa = Taakanjakosektori

liikenne, osa maatalouden päästöt
polttoaineitten...

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (YM)
= ”KAISU” = ”KAISU 2030”

3.

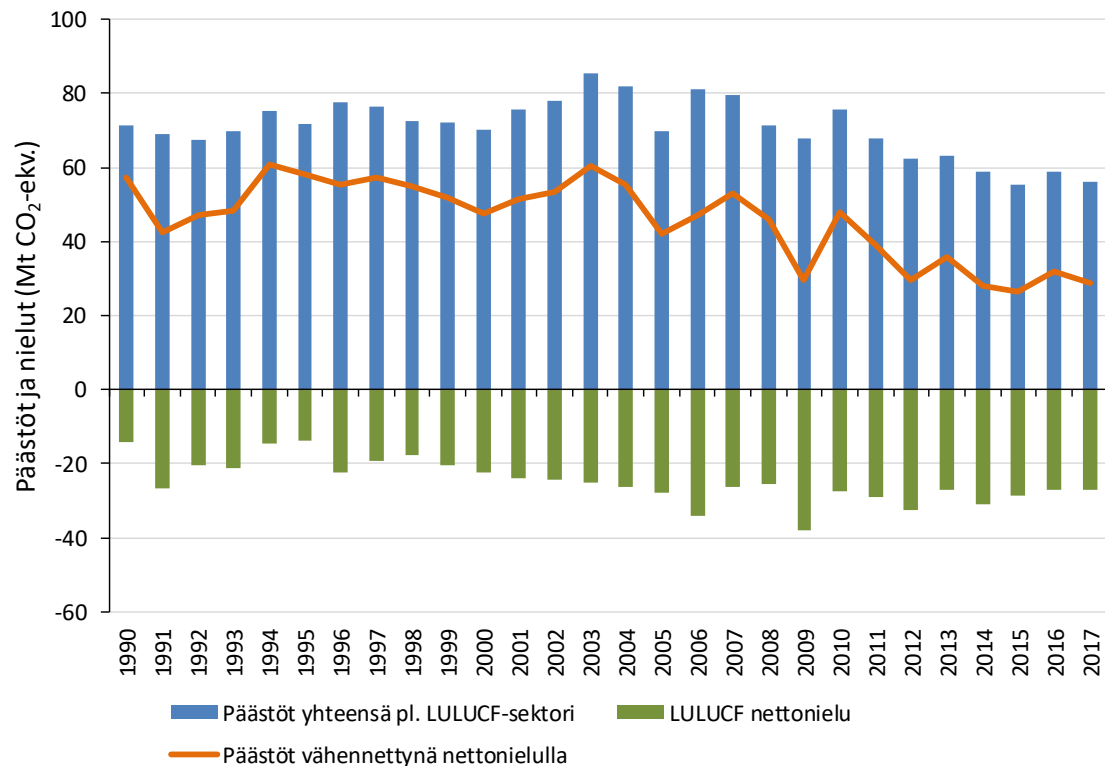

LULUCF

LULUCF-asetus

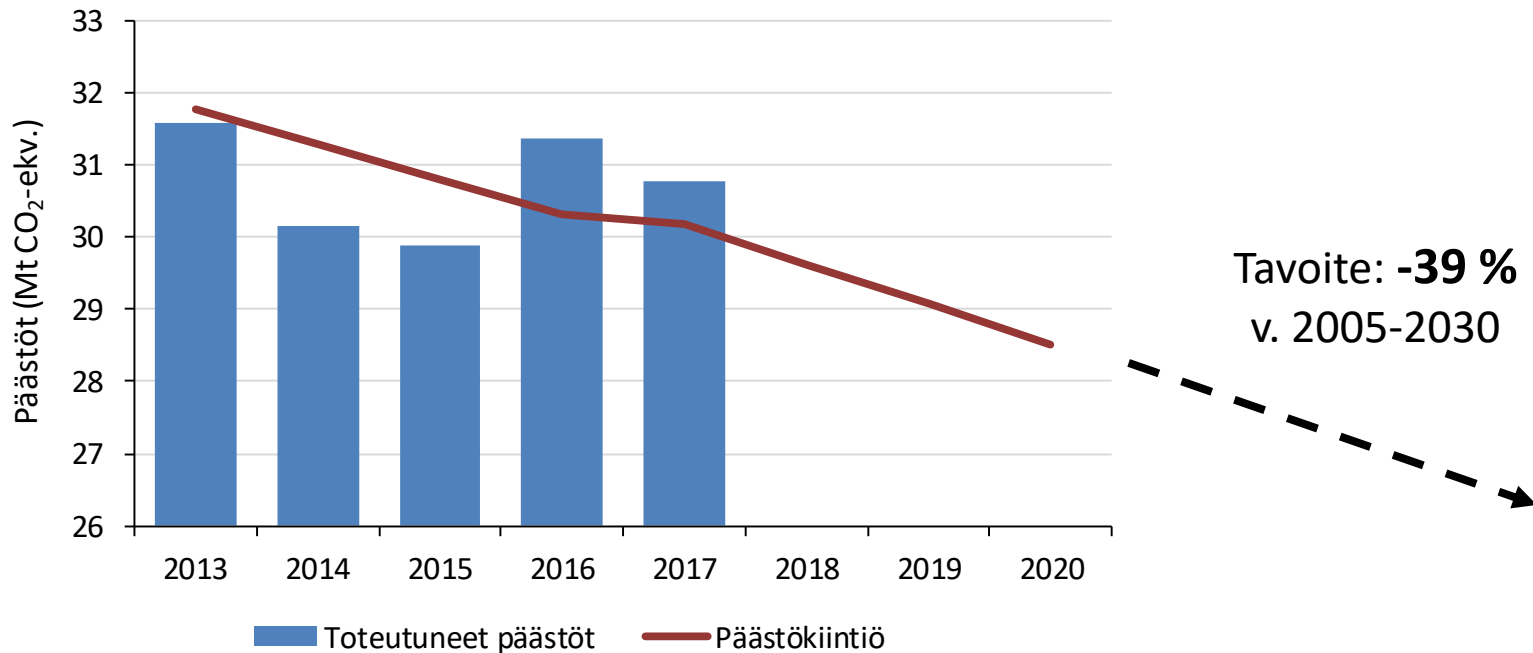
Maankäyttö, maankäytön
muutos ja metsätalous

Suomen päästöt ja nielut 1990-2017

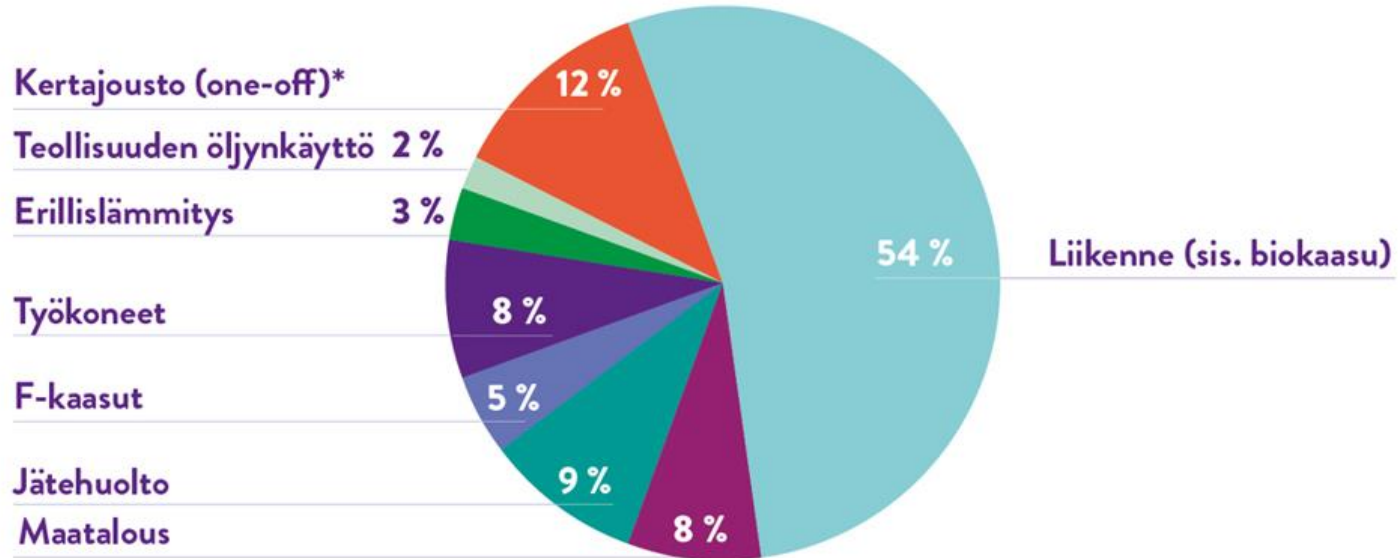

2017 päästöt ja nielut perustuvat ennakkotietoon

Suomen taakanjakosektorin päästöt 2013-2017 ja päästökiintiö kaudelle 2013-2020

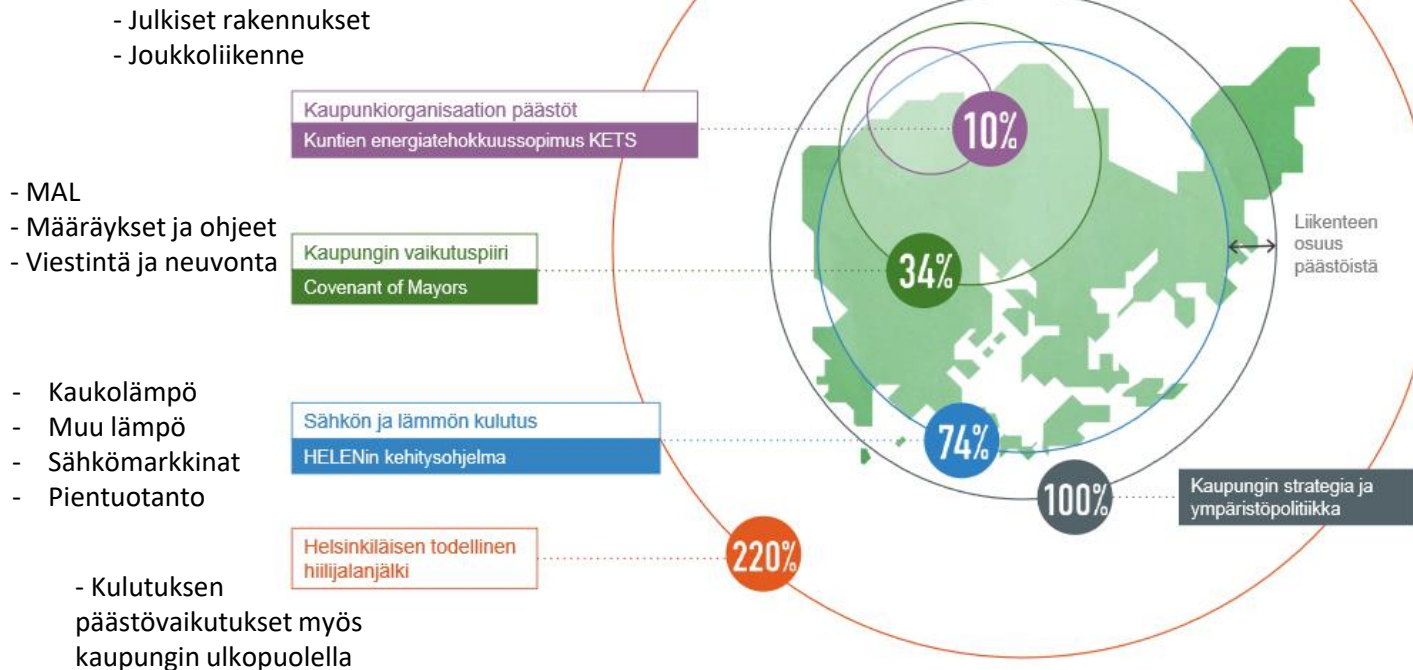

Taakanjakosektorin vähennystavoitteen kohdentuminen

*Kertajousto on EU ilmastopolitiikan joustomekanismi, joka mahdollistaa yksiköiden siirtämistä päästökaupan puolelta taakanjakosektorille.

Useimmiten keskiössä kuntaorganisaatio – mihin se voi vaikuttaa?

Esimerkkinä Helsinki

Esimerkkejä Suomen toimista:

Liikenne

- Sähköisen liikenteen ja biokaasun liikennekäytön infrastruktuurin kehittämistuki (3 M€, Energiavirasto)
- Taloyhtiöiden latauspisteiden toteuttamisen tuki (1,5 M€, ARA)
- Täyssähköauton hankintatuki ja muuntotuki (etanoli- ja kaasukonversiot) 2018 - 2021 (yht. 6 M€)
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma (3,5 M€ vuodelle 2018)
- Autoalan green deal (julkistus 22.11.2018)
- EU: neuvottelut ajoneuvojen CO₂-päästörajoista ja puhtaista ajoneuvohankinnoista
- #ILMO45: Miten kotimaan liikenne nollapäästöiseksi vuoteen 2045 mennessä? (julkistus 12.12.2018)

YM: Kulutus ja julkiset hankinnat

- Hiilijalanjälkimittarin uudistamistyö on meneillään
- Green deal -mallin soveltaminen eri kohteisiin (?), mukana autokauppa, työkoneet ja saunakiukaat
- Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen osaamiskeskus KEINO – apua myös KAISUn toimeenpanoon

Maatalous + biokaasu

- Eloperäisten maiden viljely monivuotisesti muokkaamatta ja pohjaveden pinnan nosto
- Maaperän hiilen lisääminen ja säilyttäminen + 4-promillen aloite + tutkimushankkeet ja kokeilut
- MMM: biokaasulaitosten rahoituksen helpottaminen ja lisätoimet
- VM + muut ministeriöt: biokaasun verotuksen kehittämismahdollisuuksien selvitys

Rakennusten erillislämmitys ja työkoneet

- HE eduskunnassa POK:n sekoitevelvoitteen asettamiseksi, 3 % 2021 -> 10 % 2028 alkaen
- Valtion toimijat yksimielisiä öljylämmityksestä luopumisen tarpeesta 2025 mennessä – entä kunnat?
- Lämmityspolttoaineiden verotusta nostettu 1.1.2018 alkaen
- Tukea tarjolla traktorin biokaasukäyttöön tarvittavan laitteiston hankintaan
- Julkisten hankkijoiden työkone- ja koneurakointihankintojen Green deal valmisteilla (KEINO)

Kaisun kunta- ja aluehankkeet ("KuntaKaisu")

- Kuntien, kuntayhtymien, seutukuntien ja maakuntien ilmastotoimien vauhdittaminen
- Yhteistyön vahvistaminen valtion ja kuntien välillä
- Yhteistyö ilmastoverkostojen kanssa ja hyvien ilmastokäytäntöjen levittäminen
- Rahoitus 2018-2020 1 M€/vuosi
- Rahoituksen/tekemisen painopisteitä
 - Tietopohjan parantamiseen liittyvät hankkeet v. 2018 (esim. päästölaskenta, vaikutustenarviointi)
 - Kansalaisen hiilijalanjäljen puolittaminen (mm. työpaja ja kokeilurahoitusta v. 2018)
 - Hyvien ilmastoratkaisuiden levittäminen ja monistaminen kunnissa ja alueilla + kuntien yhteishankkeiden vauhdittaminen (avoimia hakuja v. 2019 ja 2020)
 - Tempauksia, kilpailuja, tunnettuutta, näkyvyyttä

Vaikuttavuus ratkaisee – tuetaan tekoja, jotka vähentävät päästöjä mahdollisimman

1) paljon 2)nopeasti 3) kustannustehokkaasti 4)hyväksyttävästi 5) monistettavasti

Päästövähennysten kunnianhimoisuus muutospaineissa (?)

- Suomen ilmastopaneeli: Suomen khk-päästöjä (ilman LULUCF) on mahdollista vähentää noin **70 %** vuoden 1990 tasosta vuoteen 2035 mennessä, jos tahtotilaa on
- Sitran ja McKinseyn päästövähennysten kustannuskäyrä: miten khk-päästöjä voidaan vähentää mahdollisimman pienin kustannuksin **60 %** vuoden 1990 tasosta vuoteen 2030 mennessä → Selvityksen pääviesti: ” Suomi pystyy tekemään tarvittavat päästövähennykset, eikä se todennäköisesti tule edes kalliiksi elinkaarikustannusten näkökulmasta” → ratkaisuna erityisesti sähköautot ja tuulivoima
- PM:n pyöreä pöytä 20.11.2018 → 9 puolueen yhteinen työryhmä: **konkreettiset tavoitteet ja toimet ilmastomuutoksen entistä tehokkaammaksi torjumiseksi** julkilausumaksi (dead line 20.12.2018)

Kuntien ilmastotyö verkostoitunut monella tavalla ja monesta syystä

IlmastoKunnat

(Kuntien ilmastokampanja)

Climate KIC

HINKU

CIRCWASTE

Energiaviraston
energianeuvonta

jne.

Covenant of
Mayors

FISU

KUUMA-kunnat

Tampereen
kaupunkiseudun
ilmastoverkosto

6-kaupungit

jne.

jne.

Smart&Clean

Helsingin
ilmastoverkosto

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kiitos!

Yhteydenotot:

olli-pekka.pietilainen@ym.fi

pirkko.heikinheimo@ym.fi